

Forord

Else Marie Wiberg Pedersen indleder dette nummer af *Dansk Teologisk Tidsskrift* med en artikel, der introducerer den norske idéhistoriker, teolog og matriark, Kari E. Børresen (1932-2016). Som teenager konverterede Børresen til den romersk-katolske kirke og viede senere sin akademiske karriere til feministisk kritik af den katolske teologiske “androcentrisme” og syn på kvinders rolle i samfundet. Artiklen undersøger Børresens kritik og genfortolkninger af gudbilledlighed hos kirkefædre og middelalderens teologer: Børresen fandt ikke, at deres tekster samlet rummede en homogen tradition, og hun pegede på elementer af en “patristisk feminisme” i nogle af dem.

Mikael Brorson søger at videreføre 1970’ernes og 1980’ernes diskussion om forholdet mellem eksistensteologi og narrativ teologi. Gennem en kritik af Rudolf Bultmanns teologi hævdede Svend Bjerg en modsætning mellem eksistensteologi og narrativ teologi, men Brorson mener ikke, at kritikken er fuldstændig træffende, og ser derfor muligheden for et samspil mellem disse to retninger. Et sådant samspil ser han udtrykt i den sene Johannes Sløks forfatterskab, idet han afviser, at Sløk i denne fase fuldstændig forlod sin tidligere eksistensteologiske position – “forkyndelsen” er ifølge Brorson den kategori, der forener de to dele af forfatterskabet.

Kasper Siegismund tager den nye oversættelse *Bibelen 2020* som anledning til at give en indføring i det vanskelige spørgsmål om, hvorledes Højsangen skal fortolkes. Er teksten en enhed, er det verdslige kærligheds- eller bryllupsdigte, skal Højsangen forstås kultisk-mytologisk eller allegorisk? Siegismund ønsker, at en oversættelse skal fastholde Højsangen som en “åben tekst”, der fortsat giver læseren mulighed for at se, at forskellige fortolkninger er mulige. Særligt beskæftiger Siegismund sig med en bestemt ældre fortolkningstradition, der fandt et “trekantsdrama” i teksten; efter Siegismunds mening er denne fortolkning i sin bastante form med rette opgivet af de fleste, men den rummede rigtige indsigter, fx at der synes at være en kritik af kong Salomo(n) de fleste steder, hvor han nævnes. Siegismund kritiserer derfor *Bibelen 2020*, fordi den ikke bevarer åbenheden for, at der er forskellige fortolkningsmuligheder, men vælger at entydiggøre teksten som kærlighedsdigte mellem Salomon og Sulamit.

Gennem en undersøgelse af brugen af første person flertal i Galaterbrevet bringer *Martin Friis* sin kritik af to fortolkningspositioner inden for Paulusforskningen. Friis præsenterer indledningsvis kort det såkaldte "traditionelle perspektiv", det såkaldte "nye Paulus-perspektiv", som han selv tilslutter sig, samt det såkaldte "radikalt nye Paulus-perspektiv". Friis' kritik retter sig mod dette radikalt nye Paulus-perspektiv, samt et forstadium til det, som han betegner som "*Sonderweg*-perspektivet". *Sonderweg*- og det radikalt nye Paulus-perspektiv hævder, at Paulus kun virkede blandt ikke-jøder for at give dem et nyt liv som Kristustroende, men at jøderne selv skulle fortsætte deres liv som lovtro jøder. I denne sammenhæng er Paulus' anvendelse af "vi" og "vores" i Galaterbrevet af væsentlig betydning. Galaterbrevet rummer dels et epistolarisk eller konventionelt "vi", der betegner Paulus og hans medarbejdere, dels et andet "vi", der fortolkes forskelligt af henholdsvis *Sonderweg*- og det radikalt nye Paulus-perspektiv, henholdsvis det nye Paulus-perspektiv. Ifølge fortolkerne fra *Sonderweg*- og det radikalt nye perspektiv benytter Paulus dette andet "vi" til rent retorisk at identificere sig med sine ikke-jødiske læsere, skønt det i virkeligheden ikke refererer til erfaringer og erkendelser, der omfatter ham selv eller andre jøder. Friis, der repræsenterer det nye perspektiv, mener derimod både at finde et selvrefererende (dvs. jødisk) "vi" og et samlende "vi" om alle de troende, jøder såvel som ikke-jøder, og dermed en fælles ånds-adoption for begge grupper.

Nils Arne Pedersen